

[Laurits Pedersen.]

stemet i virkeligheden skulle finde et andet grundlag for landstinget, så der blev et modsætningsforhold mellem de to ting. Det er ikke muligt at finde et modsætningsforhold, hvis de samme vægere i landet skal vælge de to ting. Nu skal landstingsvælgerne være ældre, 35 år, det er der næppe nogen der holder på mere, men selvom man fik en en eller anden grænse for valgret til landstinget, ville man i virkeligheden ikke få et sådant modsætningsforhold frem. Jeg tror imidlertid, at hvis der havde været vilje til det, kunne man have bygget et tokammersystem op med den samme valgretsalder, eventuelt med borteliminering af de tingvalgte, bygget det op med valg på indirekte måde, måske også direkte måde, ved særlige lister eller på anden måde, men viljen var ikke tilstede, i hvert fald ikke i de tre partier: socialdemokratiet, det radikale venstre og retsforbundet. Viljen var ikke tilstede, fordi de har set etkammersystemet som det store forbillede, skønt der ikke er ret mange lande her i Europa, der har etkammersystem. Vi kan kun nævne ganske få, vi kan nævne Finland, Luxembourg, Tyrkiet og — udenfor Europa — Australien, men de fleste har tokammersystem, så af den grund behøver man ikke at gå over til etkammersystemet. Jeg må også nævne Schweiz, men jeg vil helst sammenligne med Finland. Der har de alligevel i det rene etkammersystem ret store begrænsninger, fordi den finske præsident har store bemyndigelser, og de har et udvalg, et utskott, som har meget stor betydning med hensyn til lovgivningsarbejdet. Der er, som jeg siger, for mig ingen tvivl om, at man kunne have fundet frem til et fornuftigt tokammersystem, hvis viljen havde været tilstede.

Så kritiserer man den måde, landstingsvalget foregår på. Den kritik kan jeg heller ikke deltage i. Jeg har nu siden 1920 i den nordjyske landstingskreds deltaget i alle landstingsvalg. Det, der sker i disse valgforsamlinger, er, at valgforsamlingerne suverænt bestemmer, hvilke kandidater de vil opstille og vælge i amterne — og der er den fordel, at de, der udpeges og vælges, er bosiddende i de amter, som hører til valgområdet. Når dette er sket, har man som regel nogle tiloversblevne eller overskydende stemmer, og det, man kritiserer, er i virkeligheden, at partierne, hvad de

har pligt til, vil udnytte de overskydende stemmer. Det har vist sig gennem tiderne, at de forskellige partier sender deres store kanoner til disse valgforsamlinger. Hvorfor? De har i og for sig ingen andel i udpegningen af de folk, som man kan give den fulde kvotient, det bestemmer valgforsamlingerne suverænt, men de har indflydelse på, hvordan man skal udnytte de tiloversblevne stemmer for at få mest muligt ud af dem. Derfor møder formændene for de forskellige partier. Det har man set i Herning, det har man set i Roskilde, Aalborg o. s. v., og der er ikke noget at sige til det, men det er det, man synes er så forfærdeligt, og man taler om, at det er studehandel, der finder sted. Det er det slet ikke; det er mangel på almindeligt omdømme, når man kan betegne det som sådant. Det er ganske rimeligt, at man søger at udnytte de tiloversblevne stemmer, enten til selv at få en kandidat på dem eller til at få en første-suppleant på dem. Det er det, der sker, og det er ikke noget, der er grund til at falde i stor forargelse over. Hvis man ville være forarget, skulle det være over, at partierne, som jeg siger, sender deres formænd til disse valgforsamlinger.

Jeg vil også nævne, at man ved denne valg måde har kunnet drage folk ind i lovgivningsarbejdet, som ellers ikke var kommet med. Hvis man ser på landstingets sammensætning gennem tiderne, vil det let kunne påvises, at en række betydelige mænd, der har haft sæde i landstinget, næppe ville være kommet med i lovgivningsarbejdet, hvis de ikke var blevet valgt på denne indirekte måde. Der er nu engang folk både i erhvervslivet og andre steder, der ikke kan eller ikke har lyst til, ja, jeg kunne næsten sige fysik til at deltage i det robuste arbejde, det er at rejse rundt til de op mod tyve vælgermøder forud for et valg. Jeg mener, at det har været heldigt, og jeg vil også tro, at det har været lettere at få kvinderne med i lovgivningsarbejdet ved disse indirekte valg.

Jeg har villet nævne alt dette, fordi jeg mener, at der her i folketinget, inden forslaget går videre, må lyde en røst til fordel for vort tokammersystem. Det er jo ikke længe siden, at venstre som parti sluttede sig til tokammersystemet, men hvorfor, kan man så spørge, er I gået med til dette forslag? Fordi vi må have en ændring af det nuværende landsting, og når der ikke